

Ekonomická fakulta UMB
Právnická fakulta UMB

Ing. Kamila Borseková, PhD.
JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

PRÁVNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI
ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH
A ODSÚDENÝCH OSÔB

PRÁVNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH A ODSÚDENÝCH OSÔB

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie

ISBN 978-80-557-1658-9

Kamila Borseková
Zoltán Valentovič

Banská Bystrica 2019

Ekonomická fakulta a Právnická fakulta

Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Ing. Kamila Borseková, PhD.
JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

PRÁVNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH A ODSÚDENÝCH OSÔB

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie
uskutočnenej v rámci projektu APVV-15-0437
„Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a
odsúdených osôb v Slovenskom prostredí“

ELIANUM

Banská Bystrica 2019

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie

PRÁVNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH A ODSÚDENÝCH OSÔB

Ing. Kamila Borseková, PhD.
JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

Recenzenti: Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.
doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.

Jazyková korektúra: Mgr. Zuzana Filadelfi

Publikácia je podporovaná a financovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č.: APVV-15-0437.

Vydalo: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

ISBN 978-80-557-1658-9

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

OBSAH

1. UPLATŇOVANIE TRESTU DOMÁCEHO VÄZENIA NA SLOVENSKU A V ČESKEJ REPUBLIKE	
JUDr. Rudolf Ballasch, LL.M., JUDr. Klaudia Ballaschová.....	5
2. ELEKTRONICKÝ MONITORING A OCHRANA OBETÍ DOMÁCEHO NÁSILIA	
JUDr. Eva Balážová, JUDr. Marta Hlaváčová.....	20
3. ELEKTRONICKÝ MONITORING A JEHO VPLYV NA UDRŽANIE SI ZAMESTNANIA ODSÚDENÉHO	
JUDr. Jana Slivka Bedlovičová, PhD.	37
4. ELEKTRONICKÝ MONITORING A SPOLOČENSKÁ ZODPOVEDNOSŤ	
Ing. Kamila Borseková, PhD., doc. Ing. Peter Krištofík, PhD., doc. Ing. Anna Vaňová, PhD.....	48
5. VÝVOJ PROBÁCIE, MEDIÁCIE A ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU V SR	
JUDr. Samuel Burský	58
6. TREST POVINNEJ PRÁCE, JEHO VÝKON A NIEKTORÉ SÚVISLOSTI S TRESTOM DOMÁCEHO VÄZENIA A PEŇAŽNÝM TRESTOM	
doc. JUDr. Miloš Deset, PhD.....	68
7. ELEKTRONICKÝ MONITORING OSÔB A JEHO TYPY V APLIKAČNEJ PRAXI	
JUDr. Erik Elias	79
8. PREMENA ZVÝŠKU TRESTU ODŇATIA SLOBODY NA TREST DOMÁCEHO VÄZENIA	
JUDr. Rastislav Hruška, PhD. – JUDr. Martin Žuffa, PhD.....	93
9. VPLYV ZAVEDENIA ELEKTRONICKÉHO DOHĽADU NA ZVÝŠENIE BEZPEČNOSTI OBČANOV	
JUDr. Renáta Kasenčáková.....	102
10. PROCESNÁ MAPA AKO NÁSTROJ ANALÝZY A OPTIMALIZÁCIE ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU	
PhDr. Marián Kika, PhD., Mgr. Martin Orviský, PhD., doc. Ing. Anna Vaňová, PhD.	110
11. PROBLEMATIKA NAHRAZENÍ VAZBY A POUŽITÍ ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU V ČESKÉ REPUBLICE	
Mgr. Ing. Vladimír Klaban	127
12. VYUŽITIE ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU NA SLOVENSKU OD JEHO ZAVEDENIA AŽ PO SÚČASNOSŤ	
doc. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD.	131
13. REŽIM ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH A ODSÚDENÝCH OSÔB	
doc. JUDr. Jaroslav Klátik, PhD., Ing. Juraj Medzihorský.....	166
14. POROVNANIE PRÁVNEJ ÚPRAVY ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OSÔB V TRESTNOM KONANÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A V ČESKEJ REPUBLIKE	
doc. JUDr. et PhDr. mult. Libor Klimek, PhD.....	193
15. ÚSPORA VEREJNÝCH FINANCIÍ PRI ZEFEKTÍVNEŇÍ ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU ODSÚDENÝCH PÁCHATEĽOV	
doc. Ing. Peter Krištofík, PhD., Ing. Juraj Medzihorský	200
16. ELECTRONIC MONITORING OF CONVICTED PERSONS IN POLAND SHORT COMMENTS ON LEGAL AND ECONOMIC ASPECTS	
Lech Kurowski, Piotr Szymanie	214

17. FEATURES OF APPLICATION OF ELECTRONIC MEANS OF CONTROL AND SUPERVISION AT EXECUTION OF PUNISHMENTS (ON THE EXAMPLE OF THE RUSSIAN FEDERATION)	
doc. Ekaterina Marmilova, PhD.	231
18. SÚČASNÉ MOŽNOSTI VYHODNOCOVANIA PROCESU RESOCIALIZÁCIE ODSÚDENÝCH ZAČLENENÝCH DO ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU	
Doc. JUDr. Ingrid Mencerová, PhD.	237
19. SKÚSENOSTI ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ S VÝKONOM TRESTU DOMÁCEHO VÄZENIA A S ELEKTRONICKÝM MONITORINGOM OSÔB	
doc. JUDr. Ingrid Mencerová, PhD., Ing. Juraj Medzihorský	244
20. ELEKTRONICKÝ MONITORING V TRESTNEJ JUSTÍCII V HISTORICKOM, MEDZINÁRODNOM A FUNKČNOM KONTEXTE	
Ing. Peter Mihók, PhD.	260
21. ELEKTRONICKÝ MONITORING A ZVÝŠENIE DÔVERY K ALTERNATÍVNYM TRESTOM	
JUDr. Jozef Michalko	272
22. ZHODNOTENIE VYUŽÍVANIA ELEKTRONICKÉHO SYSTÉMU MONITOROVANIA OSÔB V BANSKOBYSTRICKOM REGIÓNE A POUŽITIE TECHNICKÝCH PROSTRIEDKOV V PRAXI	
Mgr. Petra Nemčoková	290
23. ELEKTRONICKÝ MONITORING ODSOUZENÝCH K TRESTU DOMÁCIHO VĚZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE	
Mgr. Jan Odvárka	297
24. VYUŽITIE ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU V CIVILNOM PROCESE	
Mgr. Martin Orvinský, PhD., JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.	304
25. PROCESNÁ ČINNOSŤ PROBAČNÉHO A MEDIAČNÉHO ÚRADNÍKA PRI VÝKONE TRESTU DOMÁCEHO VÄZENIA	
JUDr. Jozef Pacalaj, PhD.	313
26. VYUŽITIE ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU PRI VÝKONE TRESTU DOMÁCEHO VÄZENIA	
Mgr. Magdaléna Sádovská, Mgr. Stanislava Siráňová, Mgr. Juraj Slávik	332
27. VÝSLEDKY ZAVEDENIA ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU, JEHO CIELE A LIMITY	
Mgr. Michal Solárik	343
28. SYSTÉM ELEKTRONICKÉHO MONITOROVANIA POBYTU OSÔB AKO PROSTRIEDOK NAHRADZOVANIA VÄZBY V TRESTNOM KONANÍ	
doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.	352
29. RECIDÍVA A MOŽNOSTI ELEKTRONICKÉHO DOHLADU PRI JEJ ZNIŽOVANÍ	
JUDr. Gabriel Šoltés, LL.M., JUDr. Milada Raďašová	363
30. ÚLOHY POLICAJTOV A PROBAČNÝCH A MEDIAČNÝCH ÚRADNÍKOV PRI ZABEZPEČOVANÍ ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU	
JUDr. Slavomír Tekel', JUDr. Rudolf Ballasch, LL.M., JUDr. Gabriel Šoltés, LL.M.	379
31. VÝKON ALTERNATÍVNYCH TRESTOV	
JUDr. Peter Trajlínek	396
32. ELEKTRONICKÉ MONITOROVANIE ODSÚDENÝCH A OBVINENÝCH OSÔB AKO NÁKLADOVO EFEKTÍVNEJŠÍ SPÔSOB TRESTANIA	
doc. Ing. Katarína Vitálišová, PhD., Ing. Peter Mihok, PhD., doc. Ing. Anna Vaňová, PhD.	414
33. K MOŽNOSTIAM NAHRADENIA VÄZBY V SPOJENÍ S KONTROLOU VÝKONU ROZHODNUTIA TECHNICKÝMI PROSTRIEDKAMI	
Mgr. Ing. František Vojtuš	425

Kontaktné údaje autora/autorov:

doc. JUDr. Ingrid Mencerová, PhD.

Právnická fakulta UMB v Banskej Bystrici

Komenského 20

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

Ing. Juraj Medzihorský

Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici

Tajovského 10

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

ELEKTRONICKÝ MONITORING V TRESTNEJ JUSTÍCI V HISTORICKOM, MEDZINÁRODNOM A FUNKČNOM KONTEXTE

ELECTRONIC MONITORING IN CRIMINAL JUSTICE – HISTORICAL, INTERNATIONAL AND FUNCTIONAL CONTEXT

Ing. Peter Mihók, PhD.

Kľúčové slová: elektronický monitoring (EM), historický kontext, medzinárodný kontext, funkčný kontext

Key words: electronic monitoring (EM), historical context, international context, functional context

Anotácia: Príspevok sumarizuje tie vybrané výsledky výskumu uskutočneného v projekte „Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí“ (IPEMOS), ktoré sa priamo netýkajú elektronického monitoringu na Slovensku, ale týkajú sa historického, medzinárodného a funkčného kontextu, v ktorom bol elektronický monitoring na Slovensku zavedený.

Summary: The paper summarizes those selected results of research conducted within the project titled ‘Interdisciplinary approach to the electronic monitoring of accused and convicted persons in the Slovak environment’ (acronym IPEMOS), which do not directly concern electronic monitoring in Slovakia, but concern the historical, international and functional context on which electronic monitoring was introduced in Slovakia.

ÚVOD

Cieľom tohto príspevku je zosumarizovať tie vybrané výsledky sekundárneho výskumu uskutočneného v projekte „Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí“ (ďalej v texte uvádzaný pod akronymom IPEMOS), ktoré sa priamo netýkajú elektronického monitoringu (EM) na Slovensku, ale týkajú sa kontextu, v ktorom bol EM na Slovensku zavedený. Tento príspevok rozširuje relevantné publikácie projektu IPEMOS²⁹³ (na ktoré iba odkazuje, ale ich obsah

²⁹³ Poznámka: ide o publikácie uvedené ako Mihók, 2018a, 2018b, 2018c; Mihók a Orviský, 2019; Mihók, Orviský a Vaňová, 2019, 2018; Krištofik, Klátik a Mihók, 2018; Krištofik et al., 2017 a Borseková et al., 2017.

nesumarizuje) najmä o výsledky sekundárneho výskumu objasňujúce historický a politický kontext zavedenia EM v USA a tiež o stručnú charakteristiku rozsahu využívania EM v USA a v EÚ.

HISTORICKÝ A MEDZINÁRODNÝ KONTEXT EM V TRESTNEJ JUSTÍCI

Elektronický monitoring špecificky v trestnej justícii je v odbornej literatúre často spájaný s konceptom tzv. panoptika, t. j. konceptom neelektronického vzdialeného monitoringu správania sa odsúdených páchateľov, ktorého autorstvo je pripisované anglickému autorovi v oblastiach práva, etiky a liberalizmu Jeremymu Benthamovi, ktorý tvoril na prelome 18. a 19. storočia. Bentham tento koncept obhajoval argumentami týkajúcimi sa úspory výdavkov na dozorcov vo väzniciach a súčasne presvedčením, že väzni sa v panoptiku budú správať patrične z dôvodu strachu, že práve oni môžu byť sledovaní. Za najznámejší príklad praktickej aplikácie konceptu panoptika je považované väzenie Presidio Modelo na Kube prevádzkované od roku 1928 do roku 1967.

Ako prvý dôležitý medzník využívania elektronickej formy monitoringu je zväčša uvádzaný rok 1919, v ktorom spoločnosť Army Signal Corps zriadená Kongresom USA v roku 1860 pre účely vojenskej komunikácie, oznámila vyvinutie technológie umožňujúcej sledovanie pohybu lodí a lietadiel prostredníctvom rádiových vĺn. Výsledky prvých výskumov možného využitia rádiovfrekvenčnej (RF) technológie na účely sledovania pohybu zvierat a ľudí (napr. mentálne hendikepovaných ľudí v ústavch) boli publikované až začiatkom 60. rokov 20. storočia.²⁹⁴

Prvé výskumy možného využitia elektronickeho monitoringu (EM) v súvislosti s trestnou justíciou realizoval malý tím výskumníkov Harvardskej univerzity pod vedením dvojčiek Ralpha a Roberta Schwitzgebela (Gablea²⁹⁵) v období rokov 1964 – 1970. Právne aspekty problematiky boli po prvý raz prezentované a diskutované v roku 1966 v nadväznosti na článok v časopise „Harvard Law review“²⁹⁶. Na rozdiel od kladnej odozvy z laických kruhov, odborníci z oblasti práva zaujali k výsledkom týchto výskumov zväčša negatívne stanoviská, čo spôsobilo výpadok nadväzujúcich snáh o skúmanie možnosti využitia EM v trestnej justícii na zhruba dekádu. „Pri retrospektívnom pohľade, prvé experimenty pravdepodobne zlyhali z dvoch dôvodov: boli technologicky nevyspelé a takmer výlučne sa spoliehali na pozitívne stimuly (t. j. na zmenu

²⁹⁴ State of California (Office of Criminal Justice Planning). 1988. *Research update*, roč. 1, č. 3, s. 1; Klein-Saffran, J. 2005. Electronic Monitoring vs. Halfway Houses: A Study of Federal Offenders. *Alternatives to Incarceration*, 1995, s. 24 -28.

²⁹⁵ Poznámka: Ralph K. Schwitzgebel si zmenil meno na Ralph Kirkland Gable, resp. Kirkland R. Gable; a rovnako aj Robert L. Schwitzgebel na Robert S. Gable; v roku 1983 (Gable, 2015).

²⁹⁶ Klein-Saffran, J. 2005. Electronic Monitoring vs. Halfway Houses: A Study of Federal Offenders. *Alternatives to Incarceration*, 1995, s. 24 – 28.

správania sa monitorovaných).“²⁹⁷

Navyše, koncom 60. rokov 20. storočia došlo v USA k zásadnej zmene hlavnej paradigmy v oblasti kriminológie od dovtedy prevládajúceho zamerania sa na elimináciu recidívy k „profesionálnej ideológii zdôrazňujúcej, že v oblasti korekcií (správania sa páchatel'ov) ‘nič nefunguje’, že príčiny kriminality sú štrukturálne, a že kriminalita môže byť redukovaná iba cez sociálnu spravodlivosť“²⁹⁸ v zmysle jej tvrdého trestania. Táto zmena paradigmy sa najvýraznejšie prejavila vo vzniku tzv. hnutia za prítvrdenie trestov za kriminalitu (v angl. „get tough on crime movement“). Pod jeho vplyvom došlo v USA k prudkému nárastu počtu väznených osôb. Kým od 30. rokov až do prvej polovice 70. rokov 20. storočia bol ročný počet väznených osôb vo federálnych a štátnych väzniciach USA pomerne stabilný na úrovni cca 150 – 200 tisíc osôb, v roku 1985 už išlo o cca 500 tisíc osôb, a v ďalších dvoch dekádach už priemerný počet väzňov v kalendárnom roku presiahol milión osôb, respektíve 1,5 milióna osôb.²⁹⁹

Zavedenie elektronického monitoringu v Spojených štátoch amerických

„Až zhruba 20 rokov po počiatkových experimentoch s EM sa technologický pokrok (aj vďaka komercializácii tranzistorov a vynájdeniu integrovaných obvodov) stal dostatočne pokročilým na to, aby bol EM v trestnej justícii ekonomicky a „esteticky“ uskutočniteľný“.³⁰⁰ Významnú úlohu v presadení dodnes stále využívanej technológie založenej na upevňovaní EF zariadení EM na členky monitorovaných osôb zohral sudca Jack L. Love zo štátu Nové Mexiko. Inšpirovaný komixom o Spidermanovi, Love počnúc rokom 1977 vynaložil značné úsilie na presvedčanie ako relevantných autorít a inštitúcií z oblasti práva, tak aj investorov ochotných poskytnúť financie na vývoj a výrobu vyššie spomínaných zariadení.³⁰¹ Napriek zmiešaným reakciám odborníkov na jeho návrhy, Love so súhlasom Najvyššieho súdu štátu Nové Mexiko udelil v roku 1983 prvé tri tresty obmedzenia slobody pohybu, ktorých výkon bol elektronicky monitorovaný prostredníctvom RF zariadení vo veľkosti zhruba škatuľky cigariet, ktoré z členkov odsúdených vysielali raz za minútu signál prenášaný do zariadenia prepojeného s pevnou telefónnou linkou v mieste bydliska monitorovaných páchatel'ov, odkiaľ bol telefonickou sieťou prenášaný priamo

²⁹⁷ Gable, R. S. Tagging – ‘an oddity of great potential’. *The Psychologist*, 2011, roč. 24, č. 11, s. 867.

²⁹⁸ Cullen, F., Gendreau, P. From Nothing Works to What Works: Changing professional Ideology in the 21 st, Century'. *The Prison Journal*, roč. 81, 2001, č. 3, s. 313.

²⁹⁹ The Sentencing Project. 2019. *Criminal Justice Facts* [online]. Washington (D.C., USA) : The Sentencing Project. Dostupné na internete: <<https://www.sentencingproject.org/criminal-justice-facts/>>

³⁰⁰ Gable, R. S. Tagging – ‘an oddity of great potential’. *The Psychologist*, 2011, roč. 24, č. 11, s. 867.

³⁰¹ Gable, R. S.: The Ankle Bracelet Is History: An Informal Review of the Birth and Death of a Monitoring Technology. In: *Journal of Offender Monitoring*, roč. 27, 2015, č. 1. ISSN 1043-500X, s. 5.

do hlavného počítača (probačnej služby).³⁰² Už prvý z týchto troch prípadov otvoril otázku „nečakaného, ale nie nevyhnutne neželaného dôsledku vo forme stigmy“ pre monitorovaného páchatel'a, bývalého užívateľ'a heroínu, s ktorým sa jeho bývalí spolupáchatelia odmietli počas výkonu trestu stretávať, nakoľko mali strach, že monitorovacie zariadenie bolo schopné prenášať ich rozhovory (probačnej službe).³⁰³

Druhým štátom USA, v ktorom došlo k udeleniu trestov obmedzenia slobody vykonávaných s využitím EM, bola Florida, pričom v prvom roku 1984 išlo spolu o 12 trestov. Florida sa v roku 1987 stala prvým štátom USA, v ktorom bol spustený celoštátny program ESMO.³⁰⁴ Ako motiváciu uviedla „odčleňovanie najmenej nebezpečných páchatel'ov a zníženie nákladov“. ³⁰⁵ Viaceré ďalšie štáty USA sa už v rokoch 1984 (New Jersey), respektíve 1985 (Oregon, Utah, Kentucky, Michigan a Oklahoma) rozhodli implementovať EM, avšak s výnimkou New Jersey iba na úrovni vybraných regiónov (v angl. „counties“).³⁰⁶ Všetky tieto štáty USA, ktoré zaviedli EM medzi prvými, ako ich primárnu motiváciu uviedli preplnenosť väzníc, s výnimkou Floridy (viď vyššie uvedené) a tiež Oklahomy, ktorá ako primárny dôvod uviedla „vedomosť o technológii a záujem v experimentovaní“. ³⁰⁷ EM v trestnej justícii začal byť aplikovaný vo všetkých štátoch USA počnúc rokom 1993.³⁰⁸ Regionálne rozdiely v implementácii EM na úrovni jednotlivých štátov USA, resp. implementácia EM iba vo vybraných regiónoch, pretrvali aj do súčasnosti. A to aj v dôsledku toho, že v niektorých štátoch USA pretrvali regionálne špecifiká pri aplikácii štátneho práva, resp. jednotlivé regióny môžu mať právo pozastaviť/ukončiť financovanie programov EM.³⁰⁹

Sekundárnym výskumom uskutočneným v projekte IPAMOS sa nám nepodarilo nájsť žiaden oficiálny alebo pravidelne aktualizovaný zdroj údajov

³⁰² Gable, R. S. Tagging – ‘an oddity of great potential’. *The Psychologist*, 2011, roč. 24, č. 11, s. 867.

³⁰³ Gable, R. S.: The Ankle Bracelet Is History: An Informal Review of the Birth and Death of a Monitoring Technology. In: *Journal of Offender Monitoring*, roč. 27, 2015, č. 1. ISSN 1043-500X, s. 5.

³⁰⁴ Tamtiež; Pozri aj: State of California (Office of Criminal Justice Planning). 1988. *Research update*, roč. 1, č. 3, s. 2.

³⁰⁵ Criminal Justice Policy Council. 1986. *Electronic monitoring of offenders*. Austin (TX, USA) : Criminal Justice Policy Council. Dostupné na internete:

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/102513NCJRS.pdf>, Tabuľka 1 na s. 58.

³⁰⁶ Tamtiež, Tabuľka 1 na s. 58 a Tabuľka 2 na s. 59.

³⁰⁷ Tamtiež.

³⁰⁸ Renzema, 1992 In Mackenzie, D. 2006. *What Works in Corrections: Reducing the Criminal Activities of Offenders and Delinquents*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. ISBN 978-0-511-16898, s. 319; Clear a Dammer, 2000 In Tamtiež.

³⁰⁹ Daily Herald. 2017. Electronic monitoring out in Kane's final budget vote [online]. Arlington Heights (IL, USA) : Paddock Publications. Dostupné na internete:

<http://www.dailyherald.com/news/20171114/electronic-monitoring-out-in-kanes-final-budget-vote>.

o miere využívania EM na území USA. Viaceré akademické³¹⁰ a neakademické publikácie³¹¹ ešte aj v roku 2019 ako zdroj údajov o miere využitia EM v USA citovali výskumnú správu Pew Charitable Trusts z roku 2016.³¹² V tejto správe boli publikované výsledky každoročných prieskumov počtu aktívne využívaných zariadení EM k 31. októbru každého roka v období 2005 – 2015, bez započítavania prístrojov využívaných na EM imigrantov. Podľa správy vzrástol počet monitorovaných na území USA z cca 53 tisíc v roku 2005 na cca 125 tisíc ľudí v 2015.³¹³ Správa neudáva mieru využívania EM v jednotlivých štátoch USA. Tá je zrejme dohľadateľná iba s využitím legislatívy o slobode informácií, pozri napríklad publikáciu zrejme najznámejšieho kritika EM Jamesa Kilgorea, podľa ktorej bol EM najviac využívaný v štátoch Florida (7300 monitorovaných osôb), Texas (6446 osôb), Kalifornia (6250 osôb), Michigan (5929) a Massachusetts (5000).³¹⁴ (Poznámka: týka sa zrejme roku 2016, pričom pre Floridu a Massachusetts autor uvádza, že údaje boli dostupné iba pre súčet počtov monitorovaných v podmienечnom prepustení z výkonu nepodmienečného trestu a probačný dohľad formou EM, kým pre zvyšné tri štáty uvádza iba počty monitorovaných v podmienечnom prepustení z výkonu nepodmienečného trestu). Kritici EM v USA poukazujú najmä na stigmatizáciu v dôsledku ľahkej spoznatelnosti stále pomerne objemných zariadení využívajúcich GPS upevňovaných na členky (ktorá je častým dôvodom odmietnutia prijatia do zamestnania, resp. prepustení zo zamestnania), jej prepojenie na potrebu platiť pomerne vysoké poplatky,³¹⁵ a tiež komplexnejšiu stigmatizáciu monitorovaných osôb v kontexte pochybnej efektívnosti EM ako z pohľadu využitia verejných financií, tak aj z pohľadu vplyvu na znižovanie miery recidívy (pričom poukazujú, m. i., aj na vraždy uskutočnené monitorovanými osobami).³¹⁶

³¹⁰ Pozri napríklad: Williams, J. - Weatherburn, D. 2019. *Can Electronic Monitoring Reduce Reoffending?* [online]. Bonn (Nemecko) : Institute of Labor Economics (IZA), IZA Discussion Papers, č. 12122. Dostupné na internete: <http://hdl.handle.net/10419/196620>.

³¹¹ Pozri napríklad: Kofman, A. 2019. *Digital Jail: How Electronic Monitoring Drives Defendants Into Debt* [online]. New York (NY, 0USA) : New York Times. Dostupné na internete: <https://www.nytimes.com/2019/07/03/magazine/digital-jail-surveillance.html>

³¹² Pew Charitable Trusts. 2016. *Use of Electronic Offender-Tracking Devices Expands Sharply* [online]. Philadelphia (PA, USA) : Pew Charitable Trusts. Dostupné na internete: https://www.pewtrusts.org/-/media/assets/2016/10/use_of_electronic_offender_tracking_devices_expands_sharply.pdf

³¹³ Tamtiež, s. 1.

³¹⁴ Kilgore, J., Sanders, E. a Hayes, M. 2018. *No More Shackles: Why We Must End the Use of Electronic Monitors for People on Parole* [online]. Oakland (CA, USA) / Urbana (IL, USA) : The Center for Media Justice / Urbana-Champaign Independent Media Center, 16. 9. 2018. Dostupné na internete: <https://mediajustice.org/resource/no-more-shackles-report/>, s. 2.

³¹⁵ Pozri napríklad: Kofman, A. 2019. *Digital Jail: How Electronic Monitoring Drives Defendants Into Debt* [online]. New York (NY, 0USA) : New York Times. Dostupné na internete: <https://www.nytimes.com/2019/07/03/magazine/digital-jail-surveillance.html>

³¹⁶ Pozri napríklad: Kilgore, J., Sanders, E. a Hayes, M. 2018. *No More Shackles: Why We Must End the Use of Electronic Monitors for People on Parole* [online]. Oakland (CA, USA) /

Zavádzanie elektronického monitoringu v Európskej únii

Prvé európske subjekty, ktoré prejavili záujem o import technológie EM z USA, boli vlády jurisdikcie Anglicka a Walesu, Švédska a Holandska, ktoré do USA v tejto súvislosti vyslali delegácie už koncom 80. rokov 20. storočia.³¹⁷ Politici týchto troch krajín však postupne dospeli k rozličným záverom ohľadne dôvodov a spôsobov zavádzania EM v ich krajinách, čím sa zaoberáme v nasledujúcej časti príspevku. Prvý európsky pilotný program EM bol spustený v jurisdikcii Anglicka a Walesu už v roku 1989, vo Švédsku až o päť rokov neskôr. Prvé permanentné programy boli spustené v oboch krajinách v tom istom roku 1999.³¹⁸ Pred rokom 2000 boli pilotné programy EM spustené v Holandsku, Belgicku a v jurisdikcii Škótska.³¹⁹ V prvej dekáde 21. storočia boli prvé pilotné a/alebo permanentné programy EM spustené na území Francúzska, Nemecka, Španielska, Portugalska, Dánska, Rakúska, Luxemburgu, Estónska, Poľska a jurisdikcie Severného Írska.

Spomedzi výstupov projektu IPEMOS sa problematike EM v EÚ venovali opisná štúdia o EM vo vybraných štátoch EÚ,³²⁰ prehľad genézy EM v krajinách V4,³²¹ stručné vysvetlenie medzinárodného kontextu zavedenia EM na Slovensku³²² a tiež článok vysvetľujúci, že na zavedenie EM v SR nemala EÚ takmer žiaden vplyv.³²³

Urbana (IL, USA) : The Center for Media Justice / Urbana-Champaign Independent Media Center. Dostupné na internete: <https://mediajustice.org/resource/no-more-shackles-report/>

³¹⁷ Whitfield, 1997, In: Nellis, M. – Bungerfeldt, J. 2013. Electronic monitoring and probation in Sweden and England and Wales: Comparative policy developments. *Probation Journal* roč. 60, 2013, č. 3. ISSN: 0264-5505, s. 279.

³¹⁸ Nellis, M. – Bungerfeldt, J. 2013. Electronic monitoring and probation in Sweden and England and Wales: Comparative policy developments. *Probation Journal*, roč. 60, 2013, č. 3. ISSN: 0264-5505, s. 284 a 287.

³¹⁹ Nellis, M. - Beyens, K. - Kaminski, D. (eds.), 2013. *Electronically monitored punishment: international and critical perspectives*. Londýn : Routledge. ISBN: 978-0-203-10302-9.

³²⁰ Borseková, K., et al. 2017. Electronic monitoring as an alternative form of punishment: an exploratory study based on European evidence. In *Oxford conference series : conference proceedings of the 7th international conference on interdisciplinary social science studies & 5th academic international conference on business, marketing and management, ICISSS & AICBMM 2017*. Oxford : FLE Learning, 2017. ISBN 978-1-911185-42-0, s. 95 - 107.

³²¹ Mihók, P. 2018c. Electronic monitoring of offenders in the Visegrad countries: overview, European and economic aspects. In *Economic problems of Visegrad Group countries and Ukraine: collective monography*. Ternopil : Osadtsa U. V., 2018. ISBN 978-617-7516-72-8, s. 287 - 296.

³²² Mihók, P. 2018b. Electronic monitoring of offenders and accused persons in Slovakia in the international and European context. In *Proceedings of the 2nd law & political science conference, Prague*. Praha : International Institute of Social and Economic Sciences, 2018. ISBN 978-80-87927-61-8, s. 22 - 33.

³²³ Krištofik, P., Klátik, J. a Mihók, P. 2018. Electronic monitoring of offenders in Slovakia: Influenced by the EU? In *Review of socio-economic perspectives*, roč. 3, 2018, č. 2, s. 67-80. ISSN 2547-9385.

FUNKČNÝ KONTEXT ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU

Zavedenie EM v USA a súčasne aj prvé diskusie o zavedení EM v Európe boli iniciované v kontexte snáh tvrdého postihovania páchatel'ov trestných činov pri súčasnej snahe o riešenie z toho vyplývajúcich problémov týkajúcich sa preplnenosti väzníc. Politici vo Švédsku nakoniec stanovili pre EÚ odlišné primárne ciele ako v USA a Anglicku a Walesu. Vo Švédsku nebol dôraz kladený na trestanie páchatel'ov finančne efektívnym spôsobom, ale na to, aby EM tresty predstavovali humánnejšiu alternatívu k trestom odňatia slobody vykonávaným v ústavoch na výkon trestu. Na rozdiel od Anglicka a Walesu, kde boli z dôvodu snáh o úspory financií určité zodpovednosti za riadenie ESMO dané aj súkromným firmám, vo Švédsku zostal celý ESMO v kompetencii štátnej probačnej služby. Ako neoddeliteľná súčasť švédskych programov ESMO bola preto stanovená aj povinnosť odsúdených viackrát mesačne navštíviť probačných úradníkov.³²⁴ Rovnaké princípy boli presadené aj vo všetkých ostatných škandinávskych krajinách, avšak až v prvej dekáde 21. storočia.³²⁵

Popri rôznych primárnych cieľoch bol funkčný kontext využívania EM ovplyvnený aj tým, že EM začal byť postupne využívaný v rôznych, v súčasnosti prakticky už vo všetkých fázach trestných procesov: počas vyšetrovania (ako alternatíva k väzbe), ako alternatívny trest k odňatiu slobody (tzv. „front door“), ako nástroj umožňujúci predčasné prepustenie z trestu odňatia slobody (tzv. „back door“), a tiež aj ako ochranný dohľad po prepustení z väzenia.³²⁶

Z technického aspektu funkčného kontextu boli prvé programy EM založené výlučne na využití rádiových frekvenčných (RF) technológií, ktoré umožňovali iba kontrolu toho, či sa elektronický náramok (pripevnený zväčša na členok odsúdeného) nachádza v blízkosti zariadenia pevne nainštalovaného v určitom obydli. Potenciál pre nové účely využitia ESMO vznikli v dôsledku toho, že v roku 1983 povolila armáda USA verejné používanie ňou vyvinutého globálneho polohového/ lokalizačného/navigačného systému (ďalej v texte iba „GPS“) aj na civilné účely.³²⁷ Technológia GPS umožnila využívať EM, mimo iného, napríklad na monitoring dodržiavania trestov zákazov pohybu a/alebo pobytu na určitých miestach (napr. zákaz účasti na športových podujatiach) či na EM pohybu páchatel'ov sexuálnych či iných závažných trestných činov, ktorým sa nahradilo ich patrolovanie políciou. Prostredníctvom tzv. bilaterálnych schém EM (t. j.

³²⁴ Nellis, M. – Bungerfeldt, J. 2013. Electronic monitoring and probation in Sweden and England and Wales: Comparative policy developments. *Probation Journal*, roč. 60, 2013, č. 3. ISSN: 0264-5505.

³²⁵ Tamtiež, s. 280.

³²⁶ Hucklesby, A. et al, 2016. Creativity and Effectiveness in the use of electronic monitoring: a case study of five jurisdictions [online]. Leeds : University of Leeds, 2016, s. 4. Dostupné na internete: <http://hdl.handle.net/1893/23603>.

³²⁷ Lepard, D. 2017. Improving public safety through technology: The past, present, and future of electronic monitoring in Canada [online]. Fraser Valley (BC) : University of the Fraser Valley, 2017. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/84873051.pdf>.

monitorovania aj páchatel'ov, a na dobrovoľnej báze aj ich obetí) bol umožnený nielen monitoring výkonu trestov zákazu približovania sa páchatel'ov k ich predošlým obetiam, ale súčasne bolo umožnené aj varovanie obetí o možných hrozbách recidívy. Technológia GPS začala v EM v trestnej justícii v najvyspelejších krajinách sveta postupne nahrádzať pôvodné RF technológie. V USA sa počet prístrojov využívaných technológiu GPS vyrovnal s počtom prístrojov využívajúcich RF v roku 2011 na počte cca 50 tisíc, pričom do konca roku 2015 počet zariadení využívajúcich GPS vzrástol na cca 88 tisíc, kým počet prístrojov využívajúcich RF klesol na cca 38 tisíc.³²⁸ Údaje v tejto oblasti pre EÚ, resp. vybrané krajiny sa nám v rámci projektu IPAMOS nepodarilo nájsť.

V osobitnom výstupe projektu IPAMOS sme vysvetlili, že z vyššie načrtnutého dôvodu rôznych primárnych účelov EM a spôsobov jeho využívania je efektívnosť jednotlivých programov ESMO možné skúmať pre každý z účelov EM (napr. pre účel znižovania miery recidívy), alebo ako nákladovú (finančnú) efektívnosť, alebo sa snažiť aj o holistické skúmanie funkčnej efektívnosti EM.³²⁹ Pokiaľ ide o nákladovú (finančnú) efektívnosť EM, údaje ktoré boli dostupné pre členské štáty EÚ sme spracovali a zosumarizovali v osobitnom výstupe.³³⁰

Osobitne sme sa v projekte IPAMOS venovali tomu, do ktorých funkčných aspektov EM môžu popri sudcoch a probačných úradníkoch vstupovať aj advokáti. V tejto oblasti sme popri sekundárnom výskume uskutočnili aj pilotný výskum na Slovensku (formou bilaterálnych rozhovorov). Výsledky výskumu v tejto oblasti sme publikovali v slovenskom³³¹ aj v anglickom³³² jazyku.

³²⁸ Pew Charitable Trusts. 2016. *Use of Electronic Offender-Tracking Devices Expands Sharply* [online]. Philadelphia (PA, USA) : Pew Charitable Trusts. Dostupné na internete: https://www.pewtrusts.org/-/media/assets/2016/10/use_of_electronic_offender_tracking_devices_expands_sharply.pdf, s. 3.

³²⁹ Mihók, P. 2018a. Efektívnosť elektronického monitoringu odsúdených. In *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 3. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Identifikácia únosnej miery autonómie právnych odvetví a súčasnej potreby ich synergie“*, 23.-24. november 2017 (sekcia verejného práva). Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. ISBN 978-80-557-1404-2, s. 86 - 97.

³³⁰ Krištofik, P., Borseková, K., Koróny, S., Mihók, P. 2017. Classical and alternative methods of punishment: economic comparison based on European evidence. In *Oxford conference series : conference proceedings of the 7th international conference on interdisciplinary social science studies & 5th academic international conference on business, marketing and management, ICISSS & AICBMM 2017*. Oxford : FLE Learning, 2017. ISBN 978-1-911185-42-0, s. 85 - 94.

³³¹ Mihók, P. – Orviský, M. – Vaňová, A. 2019. Vybrané príklady noriem verejného práva upravujúcich činnosť advokátov po zavedení elektronického monitoringu a ich aplikácie vo vybraných štátoch USA a EÚ a na Slovensku. In *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem"*, Viglaš, 22. - 23. november 2018 (sekcia verejného práva). Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2019. ISBN 978-80-557-1554-4, s. 101-112.

³³² Mihók, P. – Orviský, M. – Vaňová, A. 2018. The legal roles and professional ethics of defence attorneys in relation to the electronic monitoring of offenders in Slovakia (vis-à-vis the situation in the USA and the EU). In *3rd Law & political science conference : proceedings of the conference, 25.-28.09.2018, Lisabon*. Praha : IISES – International Institute of Social and

ZÁVER

V tomto príspevku sme zosumariovali tie vybrané výsledky sekundárneho výskumu uskutočneného v projekte IPEMOS, ktoré sa priamo netýkajú EM na Slovensku, ale týkajú sa kontextu, v ktorom bol EM na Slovensku zavedený. V prvej časti sme zosumariovali naše poznatky týkajúce sa historického kontextu zavádzania EM v zahraničí, najmä v USA, ktoré sme v rámci projektu IPEMOS doteraz nepublikovali. V druhej časti príspevku sme stručne predstavili tie výstupy projektu IPEMOS, v ktorých sme sa venovali funkčnému kontextu EM.

Podakovanie

Tento príspevok vznikol s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja v rámci projektu Interdisciplinárny prístup k elektronickému monitoringu obvinených a odsúdených osôb v slovenskom prostredí (zmluva č. APVV-15-0437).

Literatúra

- ARDLEY, J. 2005. The Theory, Development and Application of Electronic monitoring in Britain [online]. In *Internet Journal of Criminology*, 2005. Dostupné na internete: [http://www.tm.lt/dok/LAVP/elMonitoringas/Straipsnis%20apie%20elektronini%20monitoringa%20anglijoje%20\(eng\).pdf](http://www.tm.lt/dok/LAVP/elMonitoringas/Straipsnis%20apie%20elektronini%20monitoringa%20anglijoje%20(eng).pdf)
- BEST, P. 2009. Curfew/Electronic Monitoring: The Northern Ireland Experience. In: *Irish Probation Journal*, roč. 6, 2009, č. 1. ISSN 1649-639X, s. 91 - 96.
- BORSEKOVÁ, K., KRIŠTOFÍK, P., KORÓNY, S., MIHÓK, P., VAŇOVÁ, A. 2017. Electronic monitoring as an alternative form of punishment: an exploratory study based on European evidence. In *Oxford conference series : conference proceedings of the 7th international conference on interdisciplinary social science studies & 5th academic international conference on business, marketing and management, ICISSS & AICBMM 2017*. Oxford : FLE Learning, 2017. - ISBN 978-1-911185-42-0, s. 95 - 107.
- CRIMINAL JUSTICE POLICY COUNCIL. 1986. *Electronic monitoring of offenders* [online]. Austin (TX, USA) : Criminal Justice Policy Council. Dostupné na internete: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/102513NCJRS.pdf>.
- CULLEN, F., GENDREAU, P. 2001. From Nothing Works to What Works: Changing professional Ideology in the 21 st, Century'. *The Prison Journal*, roč. 81, 2001, č. 3, s. 313-338.
- DAILY HERALD. 2017. *Electronic monitoring out in Kane's final budget vote* [online]. Arlington Heights (IL, USA) : Paddock Publication. Dostupné na internete: <http://www.dailyherald.com/news/20171114/electronic-monitoring-out-in-kanes-final-budget-vote>.

- GABLE, R. S. 2015. The Ankle Bracelet Is History: An Informal Review of the Birth and Death of a Monitoring Technology. In: *Journal of Offender Monitoring*, roč. 27, 2015, č. 1. ISSN 1043-500X, s. 4 – 8.
- GABLE, R. S. 2011. Tagging – ‘an oddity of great potential’. In: *The Psychologist*, roč. 24, 2011, č. 11. ISSN 0952-8229, s. 866 – 867.
- GACEK, J. 2018. *Carceral Territory: Experiences of Electronic Monitoring Practices in Scotland* [dizertačná práca] [online]. Edimburgh (Škótsko) : The University of Edinburgh, 2018. Dostupné na internete: <https://www.era.lib.ed.ac.uk/bitstream/handle/1842/35638/Gacek2019.pdf?sequence=1>
- HUCKLESBY, A. et al, 2016. *Creativity and Effectiveness in the use of electronic monitoring: a case study of five jurisdictions* [online]. Leeds : University of Leeds, 2016. Dostupné na internete: <http://hdl.handle.net/1893/23603>.
- KILGORE, J., SANDERS, E. a HAYES, M. 2018. *No More Shackles: Why We Must End the Use of Electronic Monitors for People on Parole* [online]. Oakland (CA, USA) / Urbana (IL, USA) : The Center for Media Justice / Urbana-Champaign Independent Media Center, 16. 9. 2018. Dostupné na internete: <https://mediajustice.org/resource/no-more-shackles-report/>.
- KLEIN-SAFFRAN, J. 2005. Electronic Monitoring vs. Halfway Houses: A Study of Federal Offenders [online]. *Alternatives to Incarceration*, 1995, s. 24 -28. Dostupné na internete: <<http://www.correcttechllc.com/uploads/document15.pdf>>.
- KOFMAN, A. 2019. *Digital Jail: How Electronic Monitoring Drives Defendants Into Debt* [online]. New York (NY, 0USA) : New York Times, 3. 7. 2019. Dostupné na internete: <https://www.nytimes.com/2019/07/03/magazine/digital-jail-surveillance.html>
- KRIŠTOFÍK, P. - KLÁTIK, J. - MIHÓK, P. 2018. Electronic monitoring of offenders in Slovakia: Influenced by the EU? In *Review of socio-economic perspectives*, roč. 3, 2018, č. 2, s. 67-80. ISSN 2547-9385.
- KRIŠTOFÍK, P., BORSEKOVÁ, K., KORÓNY, S., MIHÓK, P. 2017. Classical and alternative methods of punishment: economic comparison based on European evidence. In *Oxford conference series : conference proceedings of the 7th international conference on interdisciplinary social science studies & 5th academic international conference on business, marketing and management, ICISSS & AICBMM 2017*. Oxford : FLE Learning, 2017. ISBN 978-1-911185-42-0, s. 85 - 94.
- LEPARD, D. 2017. *Improving public safety through technology: The past, present, and future of electronic monitoring in Canada* [online]. Fraser Valley (BC) : University of the Fraser Valley, 2017. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/84873051.pdf>.
- LOCKHART-MIRAMS, G. , PICKLES, C., CROWHURST, E. 2015. Cutting Crime: The Role of Tagging in Offender Management [online]. Londýn: Reform, 2015. Dostupné na internete:

http://www.reform.uk/wp-content/uploads/2015/09/Tagging-report_AW_WEB.pdf.

MACKENZIE, D. 2006. *What Works in Corrections: Reducing the Criminal Activities of Offenders and Delinquents* Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 391 s. ISBN 978-0-511-16898-7.

MIHÓK, P. – ORVISKÝ, M. – VAŇOVÁ, A. 2019. Vybrané príklady noriem verejného práva upravujúcich činnosť advokátov po zavedení elektronického monitoringu a ich aplikácie vo vybraných štátoch USA a EÚ a na Slovensku. In *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem"*, Viglaš, 22. - 23. november 2018 (sekcia verejného práva). Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2019. ISBN 978-80-557-1554-4, s. 101-112.

MIHÓK, P. 2018a. Efektívnosť elektronického monitoringu odsúdených. In *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 3. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Identifikácia únosnej miery autonómie právnych odvetví a súčasnej potreby ich synergie"*, 23.-24. november 2017 (sekcia verejného práva). Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2018. ISBN 978-80-557-1404-2, s. 86 - 97.

MIHÓK, P. 2018b. Electronic monitoring of offenders and accused persons in Slovakia in the international and European context. In *Proceedings of the 2nd law & political science conference, Prague*. Praha : International Institute of Social and Economic Sciences, 2018. ISBN 978-80-87927-61-8, s. 22 - 33.

MIHÓK, P. 2018c. Electronic monitoring of offenders in the Visegrad countries: overview, European and economic aspects. In *Economic problems of Visegrad Group countries and Ukraine : collective monography*. Ternopil : Osadtsa U. V., 2018. ISBN 978-617-7516-72-8, s. 287 - 296.

MIHÓK, P. – ORVISKÝ, M. – VAŇOVÁ, A. 2018. The legal roles and professional ethics of defence attorneys in relation to the electronic monitoring of offenders in Slovakia (vis-à-vis the situation in the USA and the EU). In *3rd Law & political science conference : proceedings of the conference, 25.-28.09.2018, Lisabon*. Praha : IISES - International Institute of Social and Economic Sciences, 2018. ISBN 978-80-87927-81-6, s. 68 - 84.

NELLIS, M. - BEYENS, K. - KAMINSKI, D. (eds.), 2013. *Electronically monitored punishment: international and critical perspectives*. Londýn : Routledge. ISBN: 978-0-203-10302-9.

NELLIS, M. – BUNGERFELDT, J. 2013. Electronic monitoring and probation in Sweden and England and Wales: Comparative policy developments. *Probation Journal* roč. 60, 2013, č. 3. ISSN: 0264-5505, s. 278–301.

PEW CHARITABLE TRUSTS. 2016. *Use of Electronic Offender-Tracking Devices Expands Sharply* [online]. Philadelphia (PA, USA) : Pew Charitable Trusts. Dostupné na internete:

https://www.pewtrusts.org/-/media/assets/2016/10/use_of_electronic_offender_tracking_devices_expands_sharply.pdf

NATIONAL INSTITUTE OF JUSTICE. 2012. *Program Profile: Electronic Monitoring (Florida)* [online]. Washington (D.C., USA) : National Institute of Justice. Dostupné na internete:

<https://www.crimesolutions.gov/ProgramDetails.aspx?ID=230>

STATE OF CALIFORNIA (OFFICE OF CRIMINAL JUSTICE PLANNING).

1988. *Research update*, roč. 1, č. 3 [online]. Dostupné na internete:

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/>

Digitization/116184NCJRS.pdf.

THE SENTENCING PROJECT. 2019. Criminal Justice Facts [online].

Washington (D.C., USA) : The Sentencing Project. Dostupné na internete:

<<https://www.sentencingproject.org/criminal-justice-facts/>>

Kontaktné údaje autora/autorov:

Ing. Peter Mihók, PhD.

Ekonomická fakulta UMB v B. Bystrici

Cesta na Amfiteáter 1

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

ELEKTRONICKÝ MONITORING A ZVÝŠENIE DÔVERY K ALTERNATÍVNYM TRESTOM

ELECTRONIC MONITORING AND INCREASING CONFIDENCE IN ALTERNATIVE PUNISHMENTS

JUDr. Jozef Michalko

Kľúčové slová: alternatívny trest, elektronický náramok, technické prostriedky, trest domáceho väzenia, inštitucionalizácia, restoratívna justícia

Keywords: alternative sentence, electronic bracelet, technical means, domestic prison sentence, institutionalization, restorative justice

Anotácia: Príspevok s názvom Elektronický monitoring a zvýšenie dôvery k alternatívnym trestom obsahuje vymedzenie pojmu elektronický monitoring osôb a alternatívny trest a rozoberá spôsoby ich využitia. V práci je venované osobitné miesto rozčleneniu druhov alternatívnych trestov, ich historickému a ideologickému pozadiu a analyzujeme v nich prvky efektívnosti pre využitie v súdnej praxi.

Summary: The paper deals with the definition of the term electronic monitoring of persons and with the topic of alternative punishments. It also discusses the ways of their use. A special section is devoted to the types of alternative punishments, their historical and ideological background. We analyze the elements of efficiency of use in judicial practice.

ÚVOD

Elektronický monitoring osôb a alternatívne tresty sa nielen v diskusióch odbornej obce, ale aj širokej verejnosti začínajú objavovať čoraz častejšie, čo je rozhodne pozitívnym znakom vývoja právnych systémov ako výsledku sebareflexie doterajšieho modelu trestania páchatel'ov trestných činov. Téma alternatívnych trestov totiž nezískava na popularite len vďaka ich ekonomickej efektívnosti, ale najmä vďaka spôsobu eliminácie negatívnych dôsledkov masového väzenia populácie, s ktorými sa v posledných dekádach naša spoločnosť musí vyrovnávať. Ekonomická nevýhodnosť klasického trestu odňatia slobody je síce pre štát z pragmatického hľadiska možno najpálčivejším problémom, no problematika alternatívnych trestov je podstatne komplexnejšia a ich výhody pre spoločnosť ako celok, ako aj pre jednotlivých odsúdených, sú nepopierateľné. Alternatívne tresty by teda v ideálnom prípade nemali primárne slúžiť ako spôsob šetrenia verejných zdrojov, ale ako vyspelejšia metóda skutočnej rehabilitácie

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie uskutočnenej
v dňoch 21.10.2019 a 22.10.2019.

PRÁVNE A EKONOMICKÉ SÚVISLOSTI ELEKTRONICKÉHO MONITORINGU OBVINENÝCH A ODSÚDENÝCH OSÔB

Ing. Kamila Borseková, PhD.
JUDr. Zoltán Valentovič, PhD.

Vydavateľ: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici
Edícia: Právnická fakulta UMB v Banskej Bystrici
Rok vydania: 2019
Náklad: 90
Rozsah strán 440 strán
Formát: A5
Obálka: Mgr. art. Zuzana Ceglédiová
Vydanie: prvé
Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o.

ISBN 978-80-557-1658-9